

Zprávy

Bankovní zákon byl předložen po několikaměsíční úsilovně připravě konečně parlamentu. Pro porozumění účelu i obsahu osnovy jest nutno si uvědomiti, že potřeba její byla nejen hospodářská, nýbrž i politická. Tento dvojitý charakter nesou také jednotlivá ustanovení osnovy. Jde tu v první řadě o to, ukončiti a dodatečně organisovati sanaci bank; k tomu jsou v osnově jednak předpisy, které mají na to opatřiti prostředky zvýšenými příjmy obou fondů: Všeobecného i Zvláštního (oba tyto fondy snad zůstávají jen proto nesloučeny, aby byly zachovány dva prameny příjmů), jednak předpisy, které mají zajistiti, že těchto sanačních prostředků bude řádně použito a že eventuálně budou vráceny. Poněvadž však tyto oběti musí přinést veřejnost, považuje osnova za svou povinnost ukázati, že také bankovní vedení musí trpěti, a proto vymyslila pro ně celý nový trestní kodex. Tato přísnost vzbudí samozřejmě odpor nejen subjektivní postižených, nýbrž i objektivní hospodářsky myslících lidí. Zdá se, že s hospodářským zákonodárstvím nemáme štěstí, či bylo by snad upřímnější říci, že nemáme zkušeností, a proto když zrovna neopisujeme ze zákonodárství cizího, dopadne to pravidelně bledě. Úmysly bývají ty nejlepší, ale výsledky jsou nevalné; ještě nejlépe to dopadne, neprojeví-li se účinky žádné, a to se díky bohu stává dosti často. Snad jedině v devisovém a měnovém hospodářství jsme docílili na mezinárodním joru úspěchů, a to proto, že v této věci přišli k slovu jedině odborníci. Bankovní zákon je ukázkou svědomité práce: jeho intence jsou jasné, řešení jednoduché. Chyba není v zákoně, nýbrž ve skutečnosti, která není jednoduchá, nýbrž naopak velmi složitá. Poněvadž tato složitost se nedá zakázati, jest vážná obava, že hospodářský život nedá na dobré úmysly autorů zákona a vyvodí z prostředků, kterými je chtěli uskutečniti, docela jiné opačné výsledky. Osnova sleduje na př. docela ušlechtilý účel zvýšiti pocit odpovědnosti v bankách. Proti tomu nemůže nikdo ničeho namítati. Proto omezuje počet správních radovství, aby se bankovní ředitel příliš nerozptyloval, stanoví, že odměny za tyto funkce připadají bance, kde dozorčí rada může, ale nemusí jim polovinu přiřknouti, proto stanoví i velmi přísné sankce na řádné hospodářství a není ustanovení v osnově, na jehož dodržení by neplatil aspoň měsíční žalář, i když jde o ustanovení nejasná a požadavky nesplnitelné, zkrátka s hlediska trestního učinila osnova objev: místo ručení za vinu zavádí ručení za neúspěch, čímž se trestní řízení velmi zjednoduší, neboť pojem viny je záležitost velmi subjektivní a poměrně těžko dokazatelná, kdežto neúspěch je znakem tak objektivním, že lepšího si nelze přát. Potud je vše logické. Jenže je otázka, kdo bude ochoten tuto zkoušku logicky podstoupiti. Dnešní doba je taková, že možnostmi ne-

úspěchu neskrblí, naopak, pokud jde o podnikání, je málo oborů, kde by neúspěch nebyl téměř zaručen. Je-li však neúspěch pravděpodobný, jest též pravděpodobné ručení za tento neúspěch, jímž osnova tak štědře pamatuje na bankovní vedení. Jsou proječovány obavy, že toto vedení se vůbec tomuto ručení vyhne a že aspoň vynikající, neodvislé osobnosti tyto funkce složí, nebo že je aspoň omezí na minimum, t. j. stáhne úvěry z krisí ohrožených podniků (a které pak dnes nejsou ohroženy?) a nové nebude povolovati, což samozřejmě způsobí zavírání a konkursy podniků. Osnova chce ulehčiti průmyslu břemeno tíživých bankovních dluhů. Zdá se, že tím, že úvěry by byly odvolány, by se průmyslu neposloužilo. Je to jen malé poučení, že chce-li se mnoho, nedosáhne se ničeho, v tomto případě opaku. Osnova chce povznéstí pocit zodpovědnosti, ale ve skutečnosti nutí k útěku od ní. Přepjaté požadavky zodpovědnosti by mohly způsobiti, že buď nebudou brány vážně, anebo je svědomitý člověk vůbec na sebe nevezme. Bude věci parlamentního projednávání tyto nepřímé důsledky odstraniti vhodnou úpravou tak, aby pozitivního účelu bylo opravdu dosaženo. —djl.

Charles Gide (1847 —1932), francouzský národohospodář, zemřel 13. března 1932 v Paříži ve věku 85 let. »Všehrd« vzpomněl při výročí jeho 80. narozenin v čís. 1. IX. ročníku, str. 20/21 jeho významu i činnosti, kterýžto referát bylo by doplniti potud, že zesnulý byl jmenován profesorem národního hospodářství r. 1878 v Bordeaux krátce poté, co Francie oficielně zavedla politickou ekonomii jako povinný předmět na právnických fakultách. Přešel později na universitu v Montpellier a byl povolán na stolicí družstevnictví, zřízenou při Collège de France a stal se konečně i honorárním profesorem na Sorboně. Kolem Revue d'Économie politique, již byl nucen založiti proti liberalistickým časopisům »Journal des Économistes« a Leroy-Beaulieuovu »Économiste français«, soustředil kruh pracovníků, kteří přinášeli do Francie nové myšlenky hospodářské, teoretické i praktické, jež nenacházely místa v úzkoprsém tisku oficielního liberalismu. V hospodářské teorii přijímal Gide s určitým criticismem, opírajícím se o nové směry hospodářské teorie, v podstatě klasický systém politické ekonomie, jejíž učení o produkci, cirkulaci, distribuci a konsumpci statků učinil též základem svého zpracování národohospodářské vědy jak ve stručných »Principes«, tak v obšírném »Cours d'Économie Politique«. V hospodářské politice, zejména sociální, stavěl se proti vládnoucímu liberalismu a blížil se svým solidarismem katedrovému socialismu německému. Prakticky propagoval zejména družstevnictví, jemuž věnoval mnoho svých studií a jehož mezinárodní organizace se účastnil od r. 1895 v Alliance Coopérative Internationale, sdružující družstevní praktiky i v Revue des Études Coopératives, sdružující od r. 1931 družstevní teoretiky. — Francouzská věda národohospodářská ztrácí v něm významného teoretika a organizátora vědecké práce, sociální politika a zejména družstevnictví nadšeného propagátora. V. V.

Aristide Briand. S mrtvým Briandem odešel bojovník za myšlenku: Mír byl programem vši jeho poválečné činnosti. Její datum se počíná konferencí v Cannes r. 1922; a Locarno, Thoiry, Paříž a hlavně Ženeva jsou mezníky v ní, označující její jednotlivá období, jimiž se přibližovalo svému cíli Briandovo úsilí po realizaci ne ideálu, ale uskutečnitelné ideje míru. Nedočkal-li se Briand jejího vítězství, nebo alespoň podstatného přiblížení se k němu, není vinou jeho: svůj úkol splnil